

247 ЖС Вх № 375 / 12.11.2015

**НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
КАТЕДРА „ЛЕКА АТЛЕТИКА”**

СТАНОВИЩЕ

**на проф. Петър Александров Банков, доктор, на дисертационния труд
на Бейхан Йозгюр, докторант на самостоятелна форма на обучение
към катедра „Лека атлетика”, на тема:
„Оптимизиране на физическата подготовка на 17–19-годишни
състезатели по бадминтон в Република Турция”,
за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” по
научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание
и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“
Професионално направление 7.6. Спорт.**

Научен ръководител: доц. Феим Джошан, доктор

Бейхан Йозгюр е роден на 12.04.1982 г. в Турция. Последователно завършва: средно образование в Газиосманпаша (2000 г.) – гр. Истанбул; ОКС „Бакалавър” в Мармара университет – Висш институт по физическа култура и спорт (2007 г.) – гр. Истанбул; ОКС „Магистър”, специалност „Спортен мениджмънт”, в Мармара университет (2010 г.) – гр. Истанбул.

Трудовата дейност на докторанта включва: национален треньор по бадминтон (от 2006 г.); треньор по бадминтон към Министерството на младежта и спорта (от 2010 г.); учител по физическо възпитание в гр. Истанбул. Към днешна дата е преподавател и старши треньор на националния отбор по бадминтон на Република Турция.

Образователният и професионалният статус на докторанта са най-тясно свързани с преподавателската и треньорската дейност по бадминтон сред подрастващите (вкл. селекция, ориентация и подготовка) и деца с увредено зрение в условията на община Газиосманпаша – гр. Истанбул, и в Турския олимпийски комитет.

Представеният за становище дисертационен труд на Бейхан Йозгюр е актуален за съвременната теория и практика на подготовката на

бадминтонисти. През последните 10–12 години научни работници, преподаватели и специалисти осъществяват изследвания с практическа насоченост, свързани с търсене на ефективни методи и средства за оптимизиране на физическата подготовка като един от основните компоненти (техническа, тактическа, психологическа) на системата за обучение и тренировка на бадминтонисти.

Дисертационният труд е разработен в обем от 135 стандартни страници, в четири взаимосвързани глави. Съдържа: 41 таблици, 20 фигури, ползвани са 123 литературни източника. От тях на: кирилица – 24, на латиница – 41, на турски език – 58.

Целта на изследването е – „Разкриване на закономерности на физическата подготовка на младите бадминтонисти и създаване на възможности за нейното оптимизиране”. В съответствие с работната хипотеза и целта на изследването са формулирани за изпълнение 7 научноизследователски задачи.

Докторантът прилага компетентно научноизследователски методи: теоретичен анализ на специализирана научно-методична литература. Налице е неговата позиция към теоретични и научно-приложни изследвания на водещи автори в областта на бадминтона; експертна оценка за определяне на набора от тестове; морфофункционални измервания и тестирання; математико-статистически методи. Проектира – признаци и тестове – общо 28 за изследваните лица със съответни мерни единици. В детайли отделните тестове са прецизно описани, вкл. методиката на измерването им.

Обект на изследването са 30 състезатели (мъже) по бадминтон на възраст 17–19 години със спортен стаж между 7 и 10 години, в спортни клубове в гр. Истанбул („Газиосманпаша”, „Плевня”, „Спортно училище”, „Илке”).

В първа глава на дисертационния труд докторантът проучва и анализира литературни и документални източници, непосредствено свързани с бадминтона, вкл.: характеристика на спорта; особености на развитие на основни физически качества на състезателите по бадминтон – скорост, ловкост, силови способности, издръжливост, гъвкавост. В някои

части изложението има обстоятелствен характер, т.е. в смисъл и значение на учебник по формирането и развитието на физическите качества на бадминтонисти.

В тази част на труда докторантът показва професионална информираност и знания за спецификата на формирането и развитието на физическите качества на състезатели по бадминтон.

В трета глава на дисертационния труд докторантът проектира модел на организация, съдържание и методика на учебно-тренировъчния процес с насоченост лекоатлетическа подготовка на състезателите в контролната и експерименталната група. Прави впечатление детайлната разработка на отделните тренировки през периода на седмиците, а също така и седмичната и годишната натовареност на бадминтонистите. **Проличава добрият програмно-методически опит на докторанта по отношение на организацията и планирането на учебно-тренировъчния процес като основа за планираните експериментални изследвания.**

Глава трета на дисертационния труд съдържа компетентно и прецизно осъществени анализи на: динамиката на морфофункционалните показатели на бадминтонисти от контролната и експерименталната група, вкл.: телесно тегло; развитие на телесни мазнини; тотална мастна тъкан; качествата: бързина; ловкост; взривна сила на долните крайници; прираст на максималната кислородна консумация; аеробна мощ на бадминтонистите; максимална сила на ляв и десен крак; динамична сила на двата крака; максимална сила на дясна и лява ръка и на други физически качества на участниците в експерименталните изследвания. Компетентно е направен анализът на корелационната структура на физическата дееспособност на бадминтонистите (в експерименталната и контролната група) в етапа на спортното усъвършенстване.

Налице са два крайни продукта от изследването с възможности за практическо приложение: 1. Нормативна база за контрол и оценка на физическата дееспособност на бадминтонистите в етапа на спортното майсторство; 2. Проектираният теоретичен модел за атлетическа подготовка на бадминтонисти в учебно-тренировъчния процес с цел – постигане на високо спортно майсторство.

Изводите и препоръките са формулирани в съответствие със структурата, съдържанието и резултатите от изследването.

Препоръките относно възможностите за оптимизиране на подготовката на бадминтонисти са адресирани към тренъори и спортни педагози. Целесъобразно е третата препоръка, свързана с приложение на модела за развиване на физическите качества, да бъде предоставена на вниманието на държавните и обществените институции и организации (общините, турската федерация и клубовете по бадминтон).

По темата на дисертационния труд докторантът представя 4 публикации, вкл.: 1 – под печат, първи автор – 3 и 1 – в съавторство. От публикациите – 3 са изнесени на Международни научни конгреси „Спорт, стрес, адаптация” на НСА „Васил Левски”.

Авторефератът е компетентно разработен. Неговата структура и съдържание прецизно и обективно отразяват дисертационния труд.

По-голямата част от посочените на вътрешната защита несъвършенства – пропуски, редакционни и структурни на дисертационния труд, са взети предвид и са отразени в представения за становище труд.

Въпрос към докторанта: Каква технология и механизми е целесъобразно да приложи за прилагане на резултатите от дисертационния труд в Република Турция?

Научните приноси на дисертационния труд се свеждат главно до:

1. Обогатени са теорията, научно-приложните изследвания и практиката, а с това е представена съвременна информация за оптимизиране на физическата подготовка на състезатели по бадминтон.

2. Компетентно е приложен научен инструментариум в проектиране и експериментиране на форми, средства и тестове, свързани с формиране и развитие на основни структурно-функционални, специфични елементи на физическата подготовка на бадминтонисти с насоченост атлетическа подготовка като основа и фактор за повишаване на спортното им майсторство.

3. С практическо приложение е подходът на управление на учебно-тренировъчния процес по бадминтон, вкл. експериментален комплекс от нормативи за контрол и оценка на физическата подготвеност на бадминтонисти; проектиран е теоретичният модел за развитие на атлетическата подготовка на бадминтонисти в етапа на спортното майсторство.

Заклучение

Подготовката на докторанта, разработването и представянето на дисертационния труд за публична защита са в съответствие и на основание на: чл. 12, ал. 5 на Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), във връзка с чл. 28, ал. 2 на Правилника за приложение на ЗРАСРБ, във връзка с чл. 46, ал. 2 от Наредбата за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” на НСА „Васил Левски”, в изпълнение на Заповед на Ректора ЗП-1971/15.10.2015 г. за утвърждаване на научно жури за провеждане на защита на дисертационния труд на Бейхан Йозгюр.

Въз основа на гореизложеното с убеденост предлагам на членовете на научното жури: Първо. Да оценят положително качествата и приносите на дисертационния труд на Бейхан Йозгюр на тема: „Оптимизиране на физическата подготовка на 17–19-годишни състезатели по бадминтон в Република Турция”. **Второ.** След успешна защита на дисертационния труд да присъдят на Бейхан Йозгюр образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)“. Професионално направление 7.6. Спорт.

11.11.2015 г.

София

Изготвил становището:

(проф. Петър Александров Банков, доктор)

